

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

У К А З

за прогласување на Законот за спречување и заштита од дискриминација (*)

Се прогласува Законот за спречување и заштита од дискриминација (*),

што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 27 октомври 2020 година.

Број 08 – 3764/1
27 октомври 2020 година
С к о п ј е

**ПРЕТСЕДАТЕЛ
НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА**

Стево Пендаровски, с.р.

**ПРЕТСЕДАТЕЛ
НА СОБРАНИЕТО НА РЕПУБЛИКА
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА**

Mr. Talat Xhaferi, с.р.

Дека преписот е верен на оригиналот тврди:

**ЗАМЕНИК НА ГЕНЕРАЛНИОТ СЕКРЕТАР
НА СОБРАНИЕТО НА РЕПУБЛИКА
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА**

Nexhbedin Ibraimi

**ЗАКОН
ЗА СПРЕЧУВАЊЕ И ЗАШТИТА ОД
ДИСКРИМИНАЦИЈА (*)**

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

**Член 1
Предмет на Законот**

Со овој закон се уредуваат превенцијата и забраната од дискриминација, облиците и видовите на дискриминација, постапките за заштита од дискриминација, како и составот и работата на Комисијата за спречување и заштита од дискриминација.

**Член 2
Цел на Законот**

Цел на овој закон е обезбедување на принципот на еднаквост и спречување и заштита од дискриминација во остварување на човековите права и слободи.

**Член 3
Примена на Законот**

(1) Овој закон се однесува на сите физички и правни лица.

(2) Овој закон се применува од страна на сите државни органи, органи на единиците на локалната самоуправа, правни лица со јавни овластувања и сите други правни и физички лица во областа на:

- 1) работата и работните односи;
- 2) образование, наука и спорт;
- 3) социјална сигурност, вклучувајќи го и подрачјето на социјална заштита, пензиско и инвалидско осигурување, здравствено осигурување и здравствена заштита;
- 4) правосудство и управа;
- 5) домување;

(*) Со овој закон се врши усогласување со следните директиви на Европскиот Парламент и на Советот: Директива бр. 2000/78/ЕЗ на Советот од 27 ноември 2000 година за воспоставување на општа рамка за еднаков третман во вработувањето и занимањето, CELEX бр. 32000L0078; Директива бр. 2004/113/ЕЗ на Советот од 13 декември 2004 година со која се спроведува начелото на еднаков третман на мажите и жените во пристапот и обезбедувањето на стоки и услуги, CELEX бр. 32004L0113 и Директива бр. 2006/54/ЕЗ на Европскиот Парламент и на Советот од 5 јули 2006 година за примена на принципот на еднакви можности и еднаков третман на мажите и жените во областа на вработувањето и професиите (преработена), CELEX бр. 32006L0054

**LIGJ
I PARANDALIMIT DHE I MBROJTJES NGA
DISKRIMINIMI (*)¹**

I. DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

**Neni 1
Lënda e Ligjit**

Me këtë ligj rregullohen parandalimi dhe ndalimi i diskriminimi, format dhe llojet e diskriminimit, procedurat për mbrojtje nga diskriminimi, si dhe përbërja dhe puna e Komisionit të Parandalimit dhe të Mbrojtjes nga Diskriminimi.

**Neni 2
Qëllimi i Ligjit**

Qëllimi i këtij ligji është sigurimi i parimit të barazisë dhe parandalimi dhe mbrojtja nga diskriminimi në realizimin e të drejtave dhe lirive të njeriut.

**Neni 3
Zbatimi i Ligjit**

(1) Ky ligj ka të bëjë me të gjithë personat fizikë dhe juridikë.

(2) Ky ligj zbatohet nga ana e të gjithë organeve shtetërore, organeve të njërive të vetëqeverisjes lokale, personave juridikë me autorizime publike dhe të gjithë personave të tjerë fizikë dhe juridikë në sferën e:

- 1) punës dhe marrëdhënieve të punës;
- 2) arsimit, shkencës dhe sportit;
- 3) sigurimit social, duke përfshirë edhe sferën e mbrojtjes sociale, sigurimit pensional dhe invalidor, sigurimit shëndetësor dhe mbrojtjes shëndetësore;
- 4) jurisprudencës dhe administratës;
- 5) banimit;

(*) Me këtë ligj bëhet harmonizimi me direktivat e Parlamentit Europian dhe të Këshillit, si në vijim: Direktivën nr. 2000/78/BE të Këshillit datë 27 nëntor 2000 për vendosjen e kornizës së përgjithshme të trajtimit të barabartë në punësimin dhe profesionin, CELEX nr. 32000L0078; Direktivën nr. 2004/113/BE të Këshillit datë 13 dhjetor 2004 me të cilën zbatohet parimi i trajtimit të barabartë të meshkujve dhe të femrave në qasjen dhe sigurimin e mallrave dhe të shërbimeve, CELEX nr. 32004L0113 dhe Direktivën nr. 2006/54/BE të Parlamentit Europian dhe të Këshillit datë 5 korrik 2006 për zbatimin e parimit të mundësive të barabarta dhe trajtimit të barabartë të meshkujve dhe të femrave në sferën e punësimin dhe të profesioneve (të ripërpunuar), CELEX nr. 32006L0054.

- 6) јавно информирање и медиуми;
- 7) пристап до добра и услуги;
- 8) членување и дејствување во политички партии, здруженија, фондации, синдикални или други организации засновани на членство;
- 9) култура и
- 10) сите други области.

(3) Субјектите од ставот (2) на овој член, имаат обврска да преземаат мерки или дејства за промоција и унапредување на еднаквоста и превенција од дискриминација.

(4) Сите субјекти кои со закон се должни да прибираат, евидентираат и обработуваат податоци, имаат обврска овие податоци да ги прикажуваат според дискриминаторските основи од членот 5 од овој закон, релевантни во областа, а со цел промоција и унапредување на еднаквоста и превенција од дискриминација.

Член 4 Поимник

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. **„Еднаквост“** е начело според кое сите луѓе се рамноправни, односно изедначени во уживањето и остварувањето на сите права и слободи;

2. **„Лице“** е секое физичко или правно лице;

3. **„Лице со попреченост“** е лице кое има долготрајна физичка, интелектуална, ментална или сензорна оневозможност, што во интеракција со различните општествени бариери може да го спречи неговото целосно и ефективно учество во општеството на еднаква основа со другите;

4. **„Соодветно приспособување“** е неопходно и соодветно изменување и приспособување потребно во одреден случај, што не предизвикува несразмерно или непотребно оптоварување, а со цел обезбедување на уживањето или остварувањето на сите човекови права и слободи на лицата со попреченост, на еднаква основа со другите. Оневозможување на соодветно приспособување е дискриминација;

5. **„Пристапност до инфраструктурата, добрата и услугите“** подразбира преземање на соодветни мерки што осигуруваат дека лицата со попреченост имаат пристап, на еднаква основа со другите, до физичкото опкружување, транспортот, информациите и комуникацијата, вклучувајќи информатички и комуникациски технологии и системи, до други јавни објекти и

- 6) информитетот публик dhe mediuemeve;
- 7) qasjes te të mirat dhe shërbimet;
- 8) anëtarësimit dhe veprimet në parti politike, shoqata, fondacione, organizata sindikale ose organizata tjera të bazuara në anëtarësim;
- 9) kulturës dhe
- 10) të gjitha sferave tjera.

(3) Subjektet, sipas paragrafit (2) të këtij neni, e kanë për detyrë të ndërmarrin masa ose veprime për promovimin dhe avancimin e barazisë dhe parandalimit të diskriminimit.

(4) Të gjithë subjektet që me ligj janë të detyruara të grumbullojnë, evidentojnë dhe përpunojnë të dhëna, e kanë për detyrë që këto të dhëna t'i paraqesin sipas bazave diskriminuese nga neni 5 i këtij ligji, përkatës për sferën, e me qëllim të promovimit dhe avancimit të barazisë dhe parandalimit të diskriminimit.

Neni 4 Lista e nocioneve

Shprehjet e veçanta të përdorura në këtë ligj e kanë kuptimin në vijim:

1. **“Barazi”** është parimi sipas të cilit të gjithë njerëzit janë të barabartë, përkatësisht të barazuar në gëzimin dhe realizimin e të gjithë të drejtave dhe lirive;

2. **“Person”** është secili person fizik ose juridik;

3. **“Person me pengesë”** është personi i cili ka pamundësi afatgjate fizike, intelektuale, mentale ose senzore, që në ndërveprim me pengesat e ndryshme shoqërore, mund ta pengojë pjesëmarrjen e tij të plotë dhe efektive në shoqëri në bazë të barabartë me të tjerët;

4. **“Përshtatje përkatëse”** është ndryshimi dhe përshtatja e domosdoshme dhe përkatëse e nevojshme në rast të caktuar, që nuk shkakton ngarkesë joproporcionale ose të panevojshme, e me qëllim të sigurimit të gëzimit ose realizimit të të gjitha të drejtave të njeriut dhe lirive të personave me pengesë, në bazë të barabartë me të tjerët. Pamundësimi i përshtatjes përkatëse është diskriminim;

5. **“Qasja te infrastruktura, të mirat dhe shërbimet”** nënkupton ndërmarrjen e masave përkatëse që sigurojnë se personat me pengesë kanë qasje te rrethi fizik, transporti, informatat dhe komunikimi, në bazë të barabartë me të tjerët, duke përfshirë teknologji informatike dhe komunikuese dhe sisteme, te objektet tjera publike dhe shërbimet në zonat urbane dhe rurale.

услуги во урбани и рурални области. Оневозможување на пристапност и достапност на инфраструктурата, добрата и услугите е дискриминација;

6. „**Маргинализирана група**“ е група од поединци кои ги обединува специфична положба во општеството, кои се објект на предрасуди, кои имаат посебни карактеристики што ги прават подложни на дискриминација и/или насилство и помала можност за остварување и заштита на правата и слободите;

7. „**Легитимна и објективно оправдана цел**“ е целта за чиешто остварување средствата треба да соодветствуваат со реалните потреби во конкретен случај, да се однапред прецизно дефинирани, да се неопходни за остварување на таа цел, како и да се пропорционални на ефектите што треба да се постигнат;

8. „**Дискриминација по асоцијација**“ е секое разликување, исклучување или ограничување на едно лице поради поврзаност со друго лице или група врз која било дискриминаторска основа;

9. „**Дискриминација по перцепција**“ е секое разликување, исклучување или ограничување на едно лице поради претпоставена припадност кон одредена група врз која било дискриминаторска основа;

10. „**Повеќекратна дискриминација**“ е дискриминација вршена кон едно лице или група врз повеќе дискриминаторски основи;

11. „**Повторена дискриминација**“ е дискриминација вршена кон едно лице или група повеќепати, врз исти дискриминаторски основи;

12. „**Продолжена дискриминација**“ е дискриминација што е вршена врз едно лице или група непрекинато, во подолг временски период, врз дискриминаторски основи;

13. „**Интерсекциска дискриминација**“ е секоја дискриминација врз две или повеќе дискриминаторски основи што се истовремено и неразделно поврзани и

14. „**Тестирање ситуација**“ претставува метод за докажување дискриминација преку вклучување на организирани тестери што се ставаат во споредбена ситуација за да се истражи појавата на дискриминација во различни предмети, процеси и области врз која било дискриминаторска основа.

Pamundësimi i qasjes dhe arritshmërisë në infrastrukturë, të mira dhe shërbime është diskriminim;

6. „**Grup i margjinalizuar**“ është grup individësh të cilët i bashkon pozita specifike në shoqëri, që janë objekt i paragjykimeve, që kanë karakteristika të veçanta që i bëjnë që t'i ekspozohen diskriminimit dhe/ose dhunës dhe mundësi më të vogël për realizimin dhe mbrojtjen e të drejtave dhe lirive;

7. „**Qëllim i arsyetuar legjitim dhe objektiv**“ është qëllimi për realizimin e të cilit mjetet duhet të përputhen me nevojat reale në rast konkret, që janë të përcaktuara saktësisht paraprakisht, të jenë të domosdoshme për realizimin e atij qëllimi, si dhe të jenë proporcionale me efektet që duhet të arrihen;

8. „**Diskriminim sipas asociacionit**“ është çdo dallim, përjashtim ose kufizim i një personi për shkak të lidhjes me person ose grup tjetër në cilëndo bazë diskriminuese;

9. „**Diskriminim sipas perceptimit**“ është çdo dallim, përjashtim ose kufizim i një personi për shkak të përkatësisë së supozuar ndaj grupit të caktuar në cilëndo bazë diskriminuese;

10. „**Diskriminim i shumëfishtë**“ është diskriminimi i kryer ndaj një personi ose grupi në më shumë baza diskriminuese;

11. „**Diskriminim i përsëritur**“ është diskriminimi i kryer ndaj një personi ose grupi më shumë herë, në baza të njëjta diskriminuese;

12. „**Diskriminim i vazhduar**“ është diskriminimi që është kryer mbi një person ose grup pa ndërprerje, në periudhë më të gjatë kohore, në baza diskriminuese;

13. „**Diskriminim interseksional**“ është secili diskriminim në dy ose më shumë baza diskriminuese që janë të lidhura njëkohësisht dhe në mënyrë të pandashme;

14. „**Testim i situatës**“ paraqet metodë të vërtetësisë të diskriminimit nëpërmjet inkuadrimit të testerëve të organizuar që vihen në situatë krahasimtare që të hulumtohet paraqitja e diskriminimit në lëndë, procese dhe sfera të ndryshme, në cilëndo bazë diskriminuese.

Член 5 Дискриминаторска основа

Нени 5 База дискриминuese

Се забранува секоја дискриминација врз основа на раса, боја на кожа, потекло национална или етничка припадност, пол, род, сексуална ориентација, родов идентитет, припадност на маргинализирана група, јазик, државјанство, социјално потекло, образование, религија или верско уверување, политичко уверување, друго уверување, попреченост, возраст, семејна или брачна состојба, имотен статус, здравствена состојба, лично својство и општествен статус или која било друга основа (во натамошниот текст: дискриминаторска основа).

Член 6

Дефиниција на дискриминација

Дискриминација е секое разликување, исклучување, ограничување или давање првенство што се заснова на дискриминаторска основа, со сторување или несторување, што имаат за цел или резултат спречување, ограничување, признавање, уживање или остварување на правата и слободите на одредено лице или група на еднаква основа со други. Ова ги опфаќа сите форми на дискриминација вклучително и оневозможување на соодветно приспособување и оневозможување на пристапност и достапност на инфраструктурата, добрата и услугите.

Член 7

Мерки и дејства што не претставуваат дискриминација

(1) Нема да се сметаат за дискриминација мерките и дејствата што се преземаат со единствена цел да се отстрани нееднаквото уживање на човековите права и слободи сè додека не се постигне фактичка еднаквост на лице или група, ако разликувањето е оправдано и објективно, а средствата за постигнување на таа цел се пропорционални, односно соодветни и неопходни.

(2) Мерките и дејствата од ставот (1) на овој член се временски ограничени и се применуваат се до постигнување на фактичка еднаквост на лица или група при уживање на нивните права.

(3) Нема да се смета за дискриминација:

1) различниот третман на лицата кои не се државјани на Република Северна Македонија во врска со правата и слободите утврдени во Уставот на Република Северна Македонија, во

Ндалоет çдо дискриминим në базë të racës, ngjyrës së lëkurës, origjinës, përkatësisë nationale ose etnike, seksit, gjinisë, orientimit seksual, identitetit gjinor, përkatësisë në grup të margjinalizuar, gjuhës, shtetësisë, prejardhjes sociale, arsimit, religjionit ose bindjes fetare, bindjes politike, bindjes tjetër, pengesës, moshës, gjendjes familjare ose martesore, statusit pronësor, gjendjes shëndetësore, cilësisë personale dhe statusit shoqërorë ose në cilëndo bazë tjetër (në tekstin e mëtuqjeshëm: bazë diskriminuese).

Neni 6

Përkufizimi i diskriminimit

Diskriminim është çdo dallim, përjashtim, kufizim ose dhënie e përparësisë që bazohet në bazë diskriminuese, me bërje ose mosbërje, që kanë për qëllim ose rezultat parandalimin, kufizimin, pranimin, gëzimin ose realizimin e të drejtave dhe lirive të personit ose grupit të caktuar në bazë të barabartë me të tjerë. Kjo i përfshin të gjitha format e diskriminimit duke përfshirë edhe pamundësimin e përshtatjes adekuate dhe pamundësimin e qasjes dhe arritshmërisë së infrastrukturës, të mirave dhe shërbimeve.

Neni 7

Masa dhe veprime që nuk paraqesin diskriminim

(1) Nuk do të konsiderohen si diskriminim masat dhe veprimet që merren me një qëllim të vetëm të mënjanohet gëzimi i pabarabartë i të drejtave dhe lirive të njeriut derisa nuk arrihet barazia faktike e personit apo grupit, nëse dallimi është i arsyeshëm dhe objektiv, ndërkaq mjetet për arritjen e atij qëllimi janë proporcionale, përkatësisht adekuate dhe të domosdoshme.

(2) Masat dhe veprimet sipas paragrafit (1) të këtij neni janë të kufizuara në kohë dhe zbatohen deri në arritjen e barazisë faktike të personave ose grupit gjatë gëzimit të të drejtave të tyre.

(3) Nuk do të konsiderohet si diskriminim:

1) Trajtimi i ndryshëm i personave të cilët nuk janë shtetas të Republikës së Maqedonisë së Veriut në lidhje me të drejtat dhe liritë e përcaktuara në Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë së Veriut, në ligjet dhe marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara në pajtim me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë së Veriut, ndërkaq të cilët në

законите и меѓународните договори ратификувани согласно со Уставот на Република Северна Македонија, а кои непосредно произлегуваат од државјанството на Република Северна Македонија и

2) различниот третман на лицата врз некоја од дискриминаторските основи поради природата на занимањето или активноста или поради условите во кои се одвива тоа занимање, а која претставува суштинско и одлучувачко барање, целта е легитимна, а условот не го пречекорува потребното ниво за негова реализација.

II. ОБЛИЦИ И ВИДОВИ НА ДИСКРИМИНАЦИЈА

Член 8

Директна и индиректна дискриминација

(1) Директна дискриминација постои кога со едно лице или со група се постапува, се постапувало или би се постапувало понеповолно во однос на друго лице или група во фактичка или можна споредлива или слична ситуација, врз дискриминаторска основа.

(2) Индиректна дискриминација постои кога преку навидум неутрални прописи, одредби, критериуми, програми или практики, се става некое лице или група во понеповолна положба врз дискриминаторска основа во споредба со други лица или група лица, освен кога произлегува од легитимна цел, а средствата за постигнување на таа цел се пропорционални, односно се соодветни и неопходни.

Член 9

Повикување, поттикнување и инструкција за дискриминација

Повикување, поттикнување и инструкција за дискриминација е секоја активност со која посредно или непосредно се повикува, охрабрува, дава упатства или поттикнува да се изврши дискриминација врз дискриминаторска основа.

Член 10

Вознемирување

(1) Вознемирувањето претставува несакано постапување кон лице или група лица врз дискриминаторски основи што има за цел или последица, повреда на достоинството или

мәнурә тә дрејтпәдрейтә далн нга штетәсия е Републикәс сә Македонисә сә Верјут;

2) Трајтими и ндрјшәм и персонаве нә ндонјә нга базат дискриминувесе пәр шхак тә натурәс сә професионит осе активитетит осе пәр шхак тә кусhteve нә тә цилат зхвиллоhet аи професион, ндәркаq қә парақет кәркесә есенциале dhe vendimmarrëse, qëllimi është legjitim, ndërsa kushti nuk e tejkalon nivelin e nevojshëm për realizimin e tij;

II. FORMAT DHE LLOJET E DISKRIMINIMIT

Нени 8

Дискриминими и дрејтпәдрейтә dhe и тәрthortә

(1) Дискриминим и дрејтпәдрейтә екзистон кур ме нјә персон осе ме нјә груп вепроhet, është vepruar ose do të veprohej në mënyrë më të pavolitshme në lidhje me një person ose grup tjetër në situatë faktike ose të mundshme krahasuese ose të ngjashme, në bazë diskriminuese.

(2) Дискриминим и тәрthortә екзистон кур ндонјә персон осе груп виhet нә позитә мә тә pavolitshme në krahasim me persona tjerë ose grup personash, nëpërmjet gjoja rregullave neutrale, dispozitave, kritereve, programeve ose praktikave, përveç kur dalin nga qëllimi legjitim, ndërkaj mjetet për arritjen e atij qëllimi janë proporcionale, përkatësisht janë adekuate dhe të domosdoshme.

Нени 9

Thirrja, nxitja dhe instruksioni për diskriminim

Thirrje, nxitje dhe udhëzim për diskriminim është çdo aktivitet me të cilin në mënyrë të тәрthortә ose të dreјтпәдрейтә bëhet thirrje, inkurajim, jepen udhëzime ose bëhet nxitje që të kryhet diskriminim në bazë diskriminuese.

Нени 10

Shqetësimi

(1) Shqetësimi paraqet veprim të padëshiruar ndaj personit ose grupit të personave në baza diskriminuese që ka për qëllim ose pasojë, shkeljen e dinjitetit ose krijimin e mjedisit

создавање на заканувачка, непријателска, понижувачка или застрашувачка средина, пристап или практика.

(2) Сексуално вознемирување е каков било облик на несакано вербално, невербално или физичко постапување од сексуална природа, што има цел или последица, повреда на достоинството или создавање на заканувачка, непријателска, понижувачка или застрашувачка средина, пристап или практика.

Член 11 Виктимизација

Виктимизација претставува трпење на штетни последици од страна на лице поради преземање дејства за заштита од дискриминација, односно пријавило дискриминација, почнало постапка за заштита од дискриминација, сведочело во текот на постапката или на друг начин учествувало во постапка за заштита од дискриминација.

Член 12 Сегрегација

Сегрегација е физичко одделување на лице или група лица врз дискриминаторска основа без легитимна или објективно оправдана цел.

Член 13 Потешки облици на дискриминација

Како потешок облик на дискриминација, во смисла на овој закон, се смета повеќекратна дискриминација, интерсекциска дискриминација, повторена дискриминација и продолжена дискриминација.

III. КОМИСИЈА ЗА СПРЕЧУВАЊЕ И ЗАШТИТА ОД ДИСКРИМИНАЦИЈА

Член 14 Правен субјективитет на Комисијата

(1) Комисијата за спречување и заштита од дискриминација е самостоен и независен орган кој работи во согласност со надлежностите утврдени со овој закон (во натамошниот текст: Комисијата).

(2) Комисијата има својство на правно лице.

(3) Седиштето на Комисијата е во Скопје.

кërcënuës, armiçësor, nënçmuës ose të frikshëm, qasjes ose praktikës.

(2) Shqetësimi seksual është çfarëdo forme e veprimit të padëshiruar verbal, joverbal ose fizik të natyrës seksuale, që ka për qëllim ose pasojë, shkeljen e dinjitetit ose krijimin e mjedisit kërcënuës, armiçësor, nënçmuës ose të frikshëm, qasjes ose praktikës.

Neni 11 Viktimizimi

Viktimizimi paraqet vuajtje të pasojave të dëmshme nga ana e personit për shkak të ndërmarrjes së veprimeve për mbrojtje nga diskriminimi, përkatësisht ka paraqitur diskriminim, ka filluar procedurë për mbrojtje nga diskriminimi, ka dëshmuar gjatë procedurës ose në mënyrë tjetër ka marrë pjesë në procedurë për mbrojtje nga diskriminimi.

Neni 12 Segregacioni

Segregacion është ndarje fizike e personit ose grupit të personave në bazë diskriminuese pa qëllim të arsyetueshëm legjitim ose objektiv.

Neni 13 Forma më të rënda të diskriminimit

Si formë më e rëndë e diskriminimit, në kuptim të këtij ligji, llogaritet diskriminimi i shumëfishtë, diskriminimi interseksional, diskriminimi i përsëritur dhe diskriminimi i vazhduar.

III. KOMISIONI I PARANDALIMIT DHE I MBROJTJES NGA DISKRIMINIMI

Neni 14 Subjektiviteti juridik i Komisionit

(1) Komisioni I Parandalimit dhe i Mbrojtjes nga Diskriminimi është organ i pavarur dhe i mëvetësishëm i cili punon në pajtim me kompetencat e përcaktuara me këtë ligj (në tekstin e mëtejshëm: Komisioni).

(2) Komisioni ka cilësi të personit juridik.

(3) Selia e Komisionit është në Shkup.

Член 15

Буџет на Комисијата

(1) Средствата за работа на Комисијата се обезбедуваат од Буџетот на Република Северна Македонија, вклучително и средства за соодветно приспособување за лицата со попреченост.

(2) Средствата за работа на Комисијата ги утврдува Собранието на Република Северна Македонија на предлог на Комисијата.

(3) Собранието на Република Северна Македонија посебно го гласа разделот наменет за Комисијата во Буџетот на Република Северна Македонија.

(4) Со користењето, распределбата и намената на средствата за работа обезбедени во разделот на Буџетот на Република Северна Македонија наменет за Комисијата, Комисијата располага самостојно.

(5) Комисијата може да обезбедува средства и од други извори како што се донации, грантови и друго.

Член 16

Состав на Комисијата

(1) Комисијата е составена од седум членови кои ги избира и ги разрешува Собранието на Република Северна Македонија.

(2) Членовите на Комисијата се избираат со мандат од пет години, со право на уште еден последователен повторен избор.

(3) При изборот на првиот состав на Комисијата согласно со овој закон, четири членови се избираат со мандат од пет години, а тројца членови со мандат од три години, со право на уште еден последователен повторен избор.

(4) Од редот на членовите избрани во ставот (2) на овој член, Комисијата избира претседател со мандат од една година, без право на повторен избор.

(5) Членовите на Комисијата треба да го одразуваат составот на општеството во целина и при изборот на членовите на Комисијата се применуваат принципите за соодветна застапеност на сите општествени групи, начелото на соодветна и правична застапеност на припадниците на заедниците и родово балансирано учество.

Член 17

Услови за избор на членови на Комисијата

Neni 15

Buxheti i Komisionit

(1) Mjetet për punë të Komisionit sigurohen nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut, duke përfshirë edhe mjetet për aftësim përkatës për personat me pengesa.

(2) Mjetet për punë të Komisionit i përcakton Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut, me propozim të Komisionit.

(3) Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut veçmas e voton pjesën që i ushtohet Komisionit në Buxhetin e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(4) Me shfrytëzimin, shpërndarjen dhe dedikimin e mjeteve për punë të siguruara në ndarjen e Buxhetit të Republikës së Maqedonisë së Veriut të dedikuar për Komisionin, Komisioni disponon në mënyrë të pavarur.

(5) Komisioni mund të sigurojë mjete edhe nga burime të tjera siç janë donacionet, grantet dhe të tjera.

Neni 16

Përbërja e Komisionit

(1) Komisioni përbëhet nga shtatë anëtarë të cilët i zgjedh dhe i shkarkon Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(2) Anëtarët e Komisionit zgjidhen me mandat prej pesë vjetësh, me të drejtë të rizgjedhjes.

(3) Gjatë zgjedhjes së përbërjes së parë të Komisionit, katër anëtarë zgjidhen me mandat prej pesë vjetësh, kurse tre anëtarë me mandat prej tre vjetësh, me të drejtë të rizgjedhjes.

(4) Nga radhët e anëtarëve të zgjedhur sipas paragrafit (2) të këtij neni, Komisioni zgjedh kryetar me mandat prej një viti, pa të drejtë të rizgjedhjes.

(5) Anëtarët e Komisionit duhet ta pasqyrojnë përbërjen e shoqërisë në tërësi dhe gjatë zgjedhjes së anëtarëve të Komisionit zbatohen parimet e përfaqësimit adekuat të të gjitha grupeve shoqërore, parimin e përfaqësimit adekuat dhe të drejtë të pjesëtarëve të bashkësive dhe pjesëmarrjen gjinore të balancuar.

Neni 17

Kushtet e zgjedhjes së anëtarëve të Komisionit

За член на Комисијата може да биде избрано лице кое ги исполнува следниве услови:

1) да е државјанин на Република Северна Македонија;

2) да има стекнато 240 кредити според ЕКТС или VII/1 степен на образование и има минимум седум години работно искуство од областа на човековите права од кои пет години во областа на еднаквост и недискриминација;

3) во моментот на изборот со правосилна судска пресуда да не му е изречена казна затвор од над шест месеци или забрана за вршење на професија, дејност или должност и

4) да не е носител на функција во политичка партија.

Член 18

Постапка за избор на членови на Комисијата

(1) Собранието на Република Северна Македонија објавува јавен оглас за избор на членови на Комисијата во најмалку два дневни весника што се издаваат на целата територија на Република Северна Македонија, од кои еден од весниците што се издава на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик. Огласот задолжително се објавува во „Службен весник на Република Северна Македонија“, и на веб страницата на Собранието на Република Северна Македонија и на веб страницата на Комисијата, на сите јазици на заедниците во Република Северна Македонија.

(2) Огласот од ставот (1) на овој член, трае 30 дена од денот на неговото објавување во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

(3) Комисијата за прашања на изборите и именувањата на Собранието на Република Северна Македонија утврдува предлог - листа од пријавените кандидати, по претходно спроведена јавна расправа и во рок од 14 дена по истекот на рокот од ставот (2) на овој член, ја доставува до Собранието на Република Северна Македонија во прилог со материјал од сите доставени пријави и извештај од спроведената јавна расправа.

(4) Доколку Собранието не избере членови на Комисијата, постапката за избор се повторува во целост со објавување јавен оглас веднаш, а не подоцна од рок од десет дена.

Анëтар и Комисионит мунд тë згjidhet personи i cili i plotëson këto kushte:

1) të jetë shtetas i Republikës së Maqedonisë së Veriut;

2) të ketë marrë 240 kredi sipas sistemit SETK ose shkallë VII/1 të arsimit dhe ka minimum shtatë vjet përvojë pune në sferën e të drejtave të njeriut, nga të cilat pesë vjet në sferën e barazisë dhe mosdiskriminimit;

3) në momentin e emërimit, me aktgjykim të plotfuqishëm gjyqësor të mos i jetë shqiptuar dënim me burg mbi gjashtë muaj ose ndalesë për ushtrim të profesionit, veprimtarisë ose detyrës;

(4) të mos jetë bartës i funksionit në parti politike.

Neni 18

Procedura e zgjedhjes së anëtarëve të Komisionit

(1) Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut shpall konkurs publik për zgjedhjen e anëtarëve të Komisionit në së paku dy gazeta ditore që botohen në tërë territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut, nga të cilat njëra prej gazetave që botohet në gjuhën që e flasin së paku 20% e qytetarëve të cilët flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase. Konkursi detyrimisht publikohet në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut", dhe në faqen e internetit të Kuvendit të Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe në faqen e internetit të Komisionit, në të gjitha gjuhët e bashkësive në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

(2) Konkursi, sipas paragrafit (1) të këtij neni, zgjat 30 ditë nga dita e shpalljes së tij në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut".

(3) Komisioni i Çështjeve të Zgjedhjeve dhe të Emërimeve i Kuvendit të Republikës së Maqedonisë së Veriut përcakton propozim-listë të kandidatëve të paraqitur, pas debatit publik të kryer paraprakisht dhe në afat prej 14 ditësh, nga kalimi i afatit sipas paragrafit 2 të këtij neni, e dorëzon në Kuvendin e Republikës së Maqedonisë së Veriut, në shtojcë, me materialin e të gjitha kërkesave të dorëzuara dhe raportin e debatit publik të kryer.

(4) Nëse Kuvendi nuk zgjedh anëtarë të Komisionit, procedura e zgjedhjes përsëritet tërësisht me shpallje të konkursit publik menjëherë, e jo më vonë se dhjetë ditë.

Член 19
Статус на членовите на Комисијата

(1) Членовите на Комисијата имаат статус на именувани лица кои функцијата ја извршуваат професионално и таа е неспојлива со извршување на друга јавна функција, професија или функција во политичка партија. На членот на Комисијата му престанува јавната функција со денот на неговиот избор. Доколку членот на Комисијата пред неговиот избор бил во работен однос, работниот однос му мирува.

(2) Членот на Комисијата на кој му е истечен мандатот ќе ја врши функцијата до изборот на нов член, но не подолго од три месеци.

(3) Членовите на Комисијата имаат право на плата и други надоместоци во согласност со Законот за плати и други надоместоци на избрани и именувани лица.

Член 20
Разрешување и престанок на функцијата член на Комисијата

(1) Собранието на Република Северна Македонија го разрешува членот на Комисијата пред истекот на мандатот по предлог на Комисијата за прашања на изборите и именувањата, ако:

1) со правосилна одлука му е изречена забрана за вршење на професија, дејност или должност;

2) со правосилна судска одлука е осуден на казна затвор од над шест месеци;

3) трајно ја загуби психофизичката способност за вршење на функцијата во согласност со законот и

4) нестручно, пристрасно и несовесно ја врши функцијата.

(2) На член на Комисијата му престанува мандатот:

1) ако сам го побара тоа;

2) поради смрт;

3) со исполнување услови за старосна пензија.

(3) Исполнувањето на условите за разрешување од ставот (1) на овој член ги утврдува Комисијата за прашања на изборите и именувањата со мнозинство гласови од вкупниот број членови по претходно спроведена јавна расправа и поднесува иницијатива за разрешување член на Комисијата за спречување и заштита од дискриминација до Собранието на Република Северна Македонија,

Нени 19
Statusi i anëtarëve të Komisionit

(1) Anëtarët e Komisionit kanë status të personave të emëruar që funksionin e ushtrojnë në mënyrë profesionale dhe ajo është e papërputhshme me ushtrimin e funksionit tjetër publik, profesionit apo funksionit në parti politike. Anëtarit të Komisionit i pushon funksioni publik. Nëse anëtari i Komisionit para emërimit ka qenë në marrëdhënie pune, marrëdhënia e punës i pezullohet.

(2) Anëtarit të Komisionit të cilit i ka kaluar mandati do ta ushtrojë funksionin deri në emërimin e anëtarit të ri, por jo më gjatë se tre muaj.

(3) Anëtarët e Komisionit kanë të drejtë të rrogës dhe të kompensimeve të tjera, në pajtim me Ligjin e Rrogave dhe të Kompensimeve të tjera të Personave të Zgjedhur dhe të Emëruar.

Нени 20
Shkarkimi dhe pushimi i funksionit të anëtarit të Komisionit

(1) Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut e shkarkon anëtarin e Komisionit, para kalimit të mandatit, me propozim të Komisionit të Çështjeve të Zgjedhjeve dhe të Emërimeve, nëse:

1) me vendim të plotfuqishëm i është shqiptuar ndalim për ushtrim të profesionit, të veprimtarisë ose të detyrës;

2) me vendim të plotfuqishëm gjyqësor është i dënuar me dënim me burg mbi gjashtë muaj;

3) përgjithmonë e ka humbur aftësinë psikofizike për ushtrim të funksionit, në pajtim me Ligjin dhe

4) e ushtron funksionin në mënyrë jo profesionale, të njëanshme dhe të pandërgjegjshme.

(2) Anëtarit të Komisionit i pushon mandati:

1) nëse vetë e kërkon atë;

2) për shkak të vdekjes;

3) me plotësimin e kushteve për pension të pleqërisë.

(3) Përbushjen e kushteve për shkarkim, sipas paragrafit (1) të këtij neni, e përcakton Komisioni i Çështjeve të Zgjedhjeve dhe të Emërimeve, me shumicë votash nga numri i përgjithshëm i anëtarëve, pas debatit publik të zhvilluar paraprakisht dhe paraqet nismë për shkarkimin e anëtarit të Komisionit të Parandalimit dhe të Mbrojtje nga Diskriminimit te Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut, në shtojcë

во прилог со извештај од спроведената јавна расправа.

(4) Кога член на Комисијата е разрешен или му престанала функцијата во согласност со одредбите од ставовите (1) и (2) на овој член, Собранието на Република Северна Македонија објавува оглас за избор на член на Комисијата со мандат во траење до истекот на мандатот на членот кој се менува.

Член 21

Надлежности на Комисијата

(1) Надлежности на Комисијата:

1) презема активности за промоција, заштита и превенција за еднаквоста, човековите права и недискриминацијата;

2) го следи спроведувањето на овој закон и дава мислења и препораки;

3) ги промовира принципот на еднаквост, правото на недискриминација и справувањето со сите форми на дискриминација преку зголемување на јавната свест, информирање и едукација;

4) придонесува при изготвување и примена на програми и материјали од областа на формалното и неформалното образование;

5) изготвува и објавува посебни и тематски извештаи за одредени прашања од областа на еднаквоста и недискриминацијата;

6) дава општи препораки за одредени прашања од областа на еднаквоста и недискриминацијата и го следи нивното спроведување;

7) се залага за ратификација на билатерални или мултилатерални меѓународни договори од областа на човековите права или за пристапување кон истите и го следи нивното спроведување;

8) придонесува при изготвувањето на извештаите што државата е должна да ги поднесува до меѓународните и регионалните тела за човекови права и придонесува за спроведување на нивните препораки;

9) промовира и предлага усогласување на националното законодавство, прописи и практики со меѓународните и регионалните инструменти за човекови права;

10) иницира измена на прописи заради спроведување и унапредување на заштитата од дискриминација;

11) дава мислења по предлози на закони од значење за спречување и заштита од дискриминација;

12) воспоставува соработка со физички и

ме raportin e debatit të zhvilluar publik.

(4) Kur anëtari i Komisionit shkarkohet ose i pushon funksioni, në pajtim me dispozitat sipas paragrafëve (1) dhe (2) të këtij neni, Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut shpall konkurs për emërimin e anëtarit të Komisionit, me mandat në kohëzgjatje deri në përfundimin e mandatit të anëtarit i cili ndryshohet.

Neni 21

Kompetencat e Komisionit

(1) Kompetencat e Komisionit:

1) ndërmerr aktivitete për promovim, mbrojtje dhe parandalim, për barazi, të drejtat e njeriut dhe jodiskriminim;

2) e ndjek zbatimin e këtij ligji dhe jep mendime dhe rekomandime;

3) i promovon parimin e barazisë, të drejtën e jodiskriminimit dhe menaxhimin e të gjitha formave të diskriminimit me anë të ngritjes së vetëdijes publike, informimit dhe edukimit;

4) kontribuon gjatë përgatitjes dhe zbatimit të programeve dhe materialeve nga sfera e arsimit formal dhe joformal;

5) përgatit dhe publikon raporte të posaçme dhe tematike për çështje të caktuara nga sfera e barazisë dhe jodiskriminimit;

6) jep rekomandime të përgjithshme për çështje të caktuara nga sfera e barazisë dhe jodiskriminimit dhe e ndjek zbatimin e tyre;

7) angazhohet për ratifikimin e marrëveshjeve dypalëshe dhe shumëpalëshe ndërkombëtare nga sfera e të drejtave të njeriut ose për qasje në to dhe e ndjek zbatimin e tyre;

8) kontribuon gjatë përgatitjes së raporteve që shteti është i detyruar t'ua paraqesë trupave ndërkombëtarë dhe rajonale për të drejta të njeriut dhe kontribuon për zbatimin e rekomandimeve të tyre;

9) promovon dhe propozon harmonizimin e legjislacionit nacional, dispozitave dhe praktikave, me instrumente ndërkombëtare dhe rajonale për të drejtat e njeriut;

10) inicion ndryshim të dispozitave për shkak të zbatimit dhe përparimit të mbrojtjes nga diskriminimi;

11) jep mendim sipas propozimeve të ligjeve për parandalim dhe mbrojtje nga diskriminimi;

12) vendos bashkëpunim me persona fizikë dhe juridikë, si dhe me shoqata, fondacione dhe partnerë socialë për realizimin e parimit të barazisë dhe promovimin e parandalimit dhe mbrojtjes nga

правни лица, како и со здруженија, фондации и социјални партнери за остварување на принципот на еднаквост и унапредување на спречувањето и заштитата од дискриминација;

13) соработува со соодветни национални тела на други држави, како и со меѓународни и регионални организации на полето на заштита од дискриминација;

14) постапува по претставки, носи мислења, препораки и заклучоци за конкретните случаи на дискриминација;

15) поведува постапка за заштита од дискриминација по службена должност;

16) дава информации на заинтересираното лице за неговите или нејзините права и можности за покренување на судска или друга постапка за заштита од дискриминација;

17) го следи извршувањето на мислењата и препораките за конкретните случаи на дискриминација се до исполнување на препораките дадени од Комисијата;

18) поведува и се јавува како замешувач во судски постапки за заштита од дискриминација;

19) на барање на странката или по сопствена иницијатива може да поднесе барање судот да му овозможи да дејствува како пријател на судот (*amicus curiae*);

20) квартално ја информира јавноста за случаите на дискриминација, на начин утврден со акт на комисијата;

21) ги споделува своите мислења, наоди и препораки и се обраќа на јавноста преку кој било медиум;

22) донесува деловник за работа, годишен план и програма за работа и други акти во врска со нејзиното работење;

23) може да формира советодавни тела од експерти за одредени специфични прашања поврзани со унапредување, спречување и заштита од дискриминација;

24) прибира и објавува статистички и други податоци и формира бази на податоци во врска со дискриминацијата;

25) поднесува на разгледување годишен извештај за својата работа до Собранието на Република Северна Македонија најдоцна до 31 март во тековната година за претходната година;

26) сите извештаи, вклучително и финансискиот извештај, ги објавува на интернет-страницата на Комисијата.

(2) Комисијата обезбедува пристапност при спроведувањето на надлежностите од

дискриминими;

13) bashkëpunon me trupa përkatës nacionalë të shteteve të tjera, si dhe me organizata ndërkombëtare dhe rajonale në fushën e mbrojtjes nga diskriminimi;

14) vepron sipas parashtresave, miraton mendime, rekomandime dhe konkluzione për raste konkrete të diskriminimit;

15) inicon procedurë për mbrojtje nga diskriminimi sipas detyrës zyrtare;

16) jep informata për personin e interesuar për të drejtat e tij ose të saj dhe mundësi për iniciimin e procedurës gjyqësore ose tjetër, për mbrojtje nga diskriminimi;

17) e ndjek realizimin e mendimeve dhe rekomandimeve për rastet konkrete të diskriminimit deri në zbatimin e rekomandimeve të dhëna nga Komisioni;

18) inicion dhe paraqitet si ndërhyrës në procedura gjyqësore për mbrojtje nga diskriminimi;

19) me kërkesë të palëve ose me iniciativë personale mund të parashtrojë kërkesë që gjykata t'i mundësojë të veprojë si mik i gjykatës (*amicus curiae*);

20) çdo tre muaj e informon publikun për rastet e diskriminimit, në mënyrë të përcaktuar me akt të komisionit;

21) i ndan mendimet e veta, konstatimet dhe rekomandimet dhe i drejtohet publikut nëpërmjet cilësdo medie;

22) miraton rregullore për punë, plan vjetor dhe program për punë dhe akte të tjera në lidhje me punën e tij;

23) mund të formojë trupa këshillëdhënës nga ekspertë për çështje specifike të caktuara, të lidhura me përparimin, parandalimin dhe mbrojtjen nga diskriminimi;

24) grumbullon dhe publikon të dhëna statistikore dhe të dhëna tjera dhe formon baza të të dhënave në lidhje me diskriminimin;

25) paraqet në shqyrtim raport vjetor për punën e vet te Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut, më së voni deri më 31 mars në vitin paraprak, për vitin e ardhshëm;

26) të gjitha raportet, duke përfshirë dhe raportin financiar, i publikon në faqen e internetit të Komisionit.

(2) Komisioni siguron qasje gjatë zbatimit të kompetencave sipas paragrafit 1 të këtij neni.

ставот (1) на овој член.

Член 22 **Стручна служба на Комисијата**

(1) За вршење на стручните, административните и техничките работи на Комисијата се формира стручна служба.

(2) Комисијата донесува посебни акти со кои се уредува внатрешната организација и систематизацијата за работата на стручната служба.

(3) Вработените во стручната служба на Комисијата имаат статус на административни службеници и за нив се применуваат одредбите во согласност со Законот за административни службеници.

IV. ПОСТАПКА ЗА СПРЕЧУВАЊЕ И ЗАШТИТА **ОД ДИСКРИМИНАЦИЈА ПРЕД КОМИСИЈАТА** **ЗА СПРЕЧУВАЊЕ И ЗАШТИТА ОД** **ДИСКРИМИНАЦИЈА**

Член 23 **Постапување на Комисијата**

(1) Лицата кои сметаат дека претрпеле дискриминација можат да поднесат претставка до Комисијата, писмено или усно на записник, без обврска за плаќање такса и друг надоместок.

(2) Лицето кое смета дека е дискриминирано пред Комисијата може да биде застапувано од страна на здружение, фондација или синдикат со претходно дадена согласност.

(3) Здруженија, фондации, синдикати или други организации од граѓанското општество и институции, што имаат оправдан интерес за заштита на интересите на одредена група или во рамките на својата дејност се занимаваат со заштита од дискриминација, можат да поднесат претставка, ако направат веројатно дека со постапувањето на одредено физичко или правно лице се дискриминирани поголем број лица.

(4) Комисијата покренува постапка по службена должност ако од околностите и фактите, како и од сознанието добиено по допрен глас, основано произлегува дека од страна на органите од членот 3 став (2) од овој закон е извршена дискриминација во согласност со дискриминаторските основи.

Член 24 **Елементи, јазик и рокови на претставката**

Нени 22 **Shërbimi profesional i Komisionit**

(1) Formohet shërbim profesional për kryerjen e punëve profesionale, administrative dhe teknike të Komisionit.

(2) Komisioni miraton akte të posaçme me të cilat përcaktohet organizimi i brendshëm dhe sistematizimi për punën e shërbimit profesional.

(3) Të punësuarit në shërbimin profesional të Komisionit kanë status të nëpunësve administrativë dhe për to zbatohen dispozitat e Ligjit të Nëpunësve Administrativë.

IV. PROCEDURA E PARANDALIMIT DHE E **MBROJTJES NGA DISKRIMINIMI PARA** **KOMISIONIT TË PARANDALIMIT DHE TË** **MBROJTJES NGA DISKRIMINIMI**

Нени 23 **Veprimi i Komisionit**

(1) Personat të cilët konsiderojnë se kanë pësuar diskriminim mund të paraqesin prashtrësë të Komisioni, me procesverbal me shkrim ose me gojë, pa obligim për pagesë të taksës dhe kompensim tjetër.

(2) Personi i cili konsideron se është diskriminuar, para Komisionit mund të përfaqësohet nga shoqata, fondacioni ose sindikata me pëlqim të dhënë paraprakisht.

(3) Shoqatat, fondacionet, sindikatat ose organizatat tjera të shoqërisë civile dhe institucionet, që kanë interes të arsyeshëm për mbrojtje të interesave të një grupi të caktuar ose në korniza të veprimtarisë së tyre merren me mbrojtje nga diskriminimi, mund të paraqesin parashtrësë, nëse e bëjnë të besueshme se, me veprimin e personit të caktuar fizik ose juridik, janë diskriminuar një numër më i madh i personave.

(4) Komisioni ngre procedurë sipas detyrës zyrtare nëse nga rrethanat dhe faktet, si dhe nga informata e marrë pas informatës së arritur, në mënyrë bazë del se nga organet, sipas nenit 3 paragrafi (2) të këtij ligji, është kryer diskriminim në pajtim me bazat diskriminuese.

Нени 24 **Elementet, gjuha dhe afatet e parashtrësës**

(1) Претставката треба да ги содржи следниве елементи: податоци за подносителот, податоци за лицето против кого се поднесува претставката, околностите и фактите врз кои се темели претставката, податоци за правните дејства што претходно ги вложил подносителот, доколку ги има и потпис на подносителот.

(2) Доколку претставката не ги содржи елементите од ставот (1) на овој член или е нејасна, Комисијата ќе го задолжи подносителот да ја доуреди во рок од осум дена од денот на приемот на претставката.

(3) Во постапка пред Комисијата се применуваат одредбите од Законот за употреба на јазиците. Во непосредна комуникација со Комисијата може да се употребува и знаковниот јазик.

(4) Странките кои не го разбираат македонскиот јазик и неговото кирилско писмо имаат право на преведувач.

(5) Претставката може да се поднесе најдоцна во рок од шест месеци од дознавањето за актот на дискриминација или најдоцна една година од денот кога била сторена повредата.

(6) Комисијата може да поведе постапка и по истекот на рокот доколку оцени дека се работи за случај што засега поголема група лица или кога последицата трае или засега јавен интерес.

(7) Комисијата ја доставува претставката до лицето против кого е поднесена во рок од пет дена од денот на приемот на претставката и тоа може да се изјасни за наводите во претставката во рок од 15 дена од денот на нејзиниот прием.

Член 25

Спречување судир на интереси

Членот на Комисијата ќе се из земе од работата во предметот по сопствено барање или со мнозинство гласови од вкупниот број на членови на Комисијата, ако:

1) во предметот во кој се води постапката претходно бил вклучен или бил или е странка, сосопственик, односно сообврзник, сведок, вештак, полномошник или законски застапник на странката;

2) со странката, со застапникот или со полномошникот на странката е роднина по крв во права линија, а во странична линија заклучно до четврти степен, брачен другар или роднина по брачниот другар заклучно до втор степен и тогаш кога бракот престанал и/или

(1) Парасхтresa duhet t'i përfshijë këto elemente: të dhënat për paraqitësin, të dhënat për personin kundër të cilit është paraqitur parashtresa, rrethanat dhe faktet mbi të cilat bazohet parashtresa, të dhënat mbi veprimet juridike që paraprakisht i ka investuar paraqitësi, nëse i ka, dhe nënshkrimi i paraqitësit.

(2) Nëse parashtresa nuk i përmban elementet sipas paragrafit (1) të këtij neni ose është e paqartë, Komisioni do ta ngarkojë parashtruesin ta rregullojë në mënyrë plotësuese, në afat prej tetë ditësh nga dita e pranimit të parashtrësës.

(3) Në procedurë para Komisionit zbatohen dispozitat e Ligjit të Përdorimit të Gjuhëve. Në komunikimin e drejtpërdrejtë me Komisionin mund të përdoret dhe gjuha e shenjave.

(4) Palët të cilat nuk e kuptojnë gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik kanë të drejtë për përkthyes.

(5) Parashtresa mund të paraqitet më voni në afat prej gjashtë muajsh pas zbulimit të aktit të diskriminimit ose më së voni një vit nga dita kur ka ndodhur shkelja e kryer.

(6) Komisioni mund të inicojë procedurë edhe pas kalimit të afatit, nëse konsideron se bëhet fjalë për rast që përfshin grup më të madh personash ose kur pasoja zgjat ose prek interesin publik.

(7) Komisioni e dorëzon parashtrësën për personin kundër të cilit është paraqitur, në afat prej pesë ditësh nga dita e pranimit të parashtrësës dhe ai mund të deklarohet për dëshmitë në parashtrësë në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të saj.

Neni 25

Parandalimi i konfliktit të interesave

Anëtari i Komisionit do të përjashtohet nga puna në lëndën, me kërkesë personale ose me shumicë votash të Komisionit, nëse:

1) në lëndën në të cilin është zhvilluar procedura paraprakisht ka qenë i përfshirë ose ka qenë ose është palë, bashkëpronar, përkatësisht bashkëdetyrës, dëshmitar, ekspert, autorizues ose përfaqësues ligjor i palës;

2) me palën, me përfaqësuesin ose me autorizuesin e palës është farefis i gjakut në brezin e parë, kurse në vijë anësore, përfshirë deri në shkallë e katërt, bashkëshort/e ose i afërm i bashkëshortit/es deri në shkallën e dytë dhe atëherë kur martesë ka pushuar dhe / ose

3) me palën, me përfaqësuesin ose me

3) со странката, со застапникот или со полномошникот на странката е во однос на старател, посвоител, посвоеник, хранител или храненик.

Член 26

Товар на докажување

Подносителот на претставката кој тврди дека во согласност со одредбите на овој закон е сторена дискриминација е должен да ги изнесе сите факти што го прават тврдењето веројатно. Доколку Комисијата утврди дека тврдењето е веројатно, тогаш товарот на докажување преминува на лицето против кое е поднесена претставката.

Член 27

Одлуки на Комисијата

(1) Комисијата дава мислење во рок од 60 дена од денот на поднесувањето на претставката и го доставува до поднесувачот и до лицето против кое е поднесена претставката.

(2) Со писменото мислење од ставот (1) на овој член, а по утврдената дискриминација, Комисијата препорачува начин на отстранување на повредите на правото.

(3) Лицето на кое е упатена препораката е должно да постапи по препораката и да ја отстрани повредата на правото во рок од 30 дена од денот на приемот на препораката или во подолг рок доколку постојат особено оправдани причини, но не подолго од шест месеци, како и за тоа да ја извести Комисијата.

(4) Доколку лицето на кое е упатена препораката не постапи по препораката согласно со ставот (3) на овој член, Комисијата поднесува барање за покренување на прекршочна постапка пред надлежниот суд за прекршоци.

(5) Комисијата носи заклучок за непостапување или за запирање на постапката по претставката во случај кога постапката пред судот за истата работа е веќе поведена или се поведува во тек на постапката или правосилно е завршена и за тоа го известува подносителот на претставката.

(6) Комисијата носи заклучок за неповедување на постапката за претставка за која веќе постапувала, а не се понудени нови факти и околности и за тоа го известува подносителот.

(7) Комисијата носи заклучок за неповедување или за запирање на постапката

авторизuesin e palës është në marrëdhënie të kujdestarit, birësuesit, të birësuarit, ushqyesit ose të ushqyerit.

Neni 26

Barra e vërtetësisë

Paraqitësi i parashtresës i cili pohon se, sipas dispozitave të këtij ligji, është kryer diskriminim, është i detyruar t'i dëshmojë të gjitha faktet që e bëjnë pohimin të sigurt. Nëse Komisioni konstaton se pohimi është i sigurt, atëherë barra e vërtetësisë kalon te personi kundër të cilit është paraqitur parashtresa.

Neni 27

Vendimet e Komisionit

(1) Komisioni jep mendim në afat prej 60 ditësh nga dita e paraqitjes së parashtresës dhe e ia dorëzon paraqitësit dhe personit kundër të cilit është paraqitur parashtresa.

(2) Me mendim me shkrim sipas paragrafit (1) t këtij neni, ndërkaq pas përcaktimit të diskriminimit, Komisioni rekomandon mënyrë të mënjanimit të shkeljes së të drejtës.

(3) Personi të cilit i është ofruar rekomandimi është i detyruar të veprojë sipas rekomandimit dhe ta mënjanojë shkeljen e të drejtës, në afat prej 30 ditësh nga dita e pranimit të rekomandimit ose në afat më të gjatë, nëse ekzistojnë shkaqe veçanërisht të arsyeshme, por jo më gjatë se gjashtë muaj, si dhe për këtë ta njoftojë Komisionin.

(4) Nëse personi të cilit i është drejtuar rekomandimi nuk vepron sipas rekomandimit në pajtim me paragrafin (3) të këtij neni, Komisioni parashtron kërkesë për inicimin e procedurës kundërvajtëse në gjykatën kompetente për kundërvajtje.

(5) Komisioni miraton konkluzion për mosveprim ose për ndërprerje të procedurës sipas parashtresës në rast kur procedura në gjykatë për të njëjtën punë tashmë është inicuar ose iniciohet gjatë procedurës ose është e përfunduar në mënyrë të plotfuqishme dhe për këtë e njofton paraqitësin e parashtresës.

(6) Komisioni miraton konkluzion për mosinicim të procedurës për parashtresë për të cilën tashmë ka vepruar, kurse nuk janë ofruar fakte dhe rrethana të reja dhe për këtë e njofton parashtruesin.

(7) Komisioni miraton konkluzion për

доколку подносителот одлучи да ја повлече претставката во текот на постапувањето.

(8) Комисијата носи заклучок за неповедување или за запирање на постапката доколку во текот на постапката подносителот на претставката починал, освен ако наследниците не бараат продолжување на почнатата постапка.

Член 28

Општа препорака за заштита од дискриминација

Комисијата по сопствена иницијатива упатува општа препорака во случај на дискриминација на поголем број лица.

Член 29

Вршење увид во документација и во простории

(1) Во вршењето на работите од својата надлежност Комисијата може да изврши непосреден увид во документацијата и во просториите и да побара и да прибере копии од документи поврзани со одреден предметен случај од сите правни лица, државните органи, органите на единиците на локалната самоуправа, другите органи и организации кои вршат јавни овластувања и јавните установи и служби кои располагаат со податоци и информации за случаи и општи практики на дискриминација, почитувајќи го правото на приватност.

(2) Членовите на Комисијата и вработените во стручната служба имаат службена легитимација. Образецот, содржината и начинот на постапување при издавање, користење и одземање на службената легитимација се пропишани со општ акт од страна на Комисијата.

Член 30

Прибирање податоци и информации од физички и правни лица

(1) Сите физички и правни лица, државни органи, органи на единиците на локалната самоуправа, други органи и организации кои вршат јавни овластувања и јавни установи и служби, се должни на барање на Комисијата да дадат податоци за конкретни случаи на дискриминација и општи практики на дискриминација во рок од осум дена од денот на прием на барањето.

mosinicim ose për ndërprerje të procedurës nëse paraqitësi vendos ta tërheqë parashtresën gjatë kohës së veprimit.

(8) Komisioni miraton konkluzion për mosinicim ose për ndërprerje të procedurës nëse gjatë procedurës paraqitësi i parashtesës ka vdekur, përveç nëse pasardhësit nuk kërkojnë vazhdim të procedurës së filluar.

Neni 28

Rekomandim i përgjithshëm për mbrojtje nga diskriminimi

Komisioni, me nismë të vet u dërgon rekomandim të përgjithshëm në rast të diskriminimit numrit më të madh të personave.

Neni 29

Kryerja e kontrollit në dokumentacion dhe në lokale

(1) Në zbatimin e punëve nga kompetenca e vet, Komisioni mund të kryejë kontroll të drejtëpërdrejtë në dokumentacionin dhe në lokalet dhe të kërkojë të grumbulloj kopje nga dokumentet të lidhura me rastin e caktuar të lëndës nga të gjithë personat juridikë, organet shtetërore, organet e njërive të vetadministrimit lokal, organe të tjera dhe organizata të cilat bëjnë autorizime publike dhe institucionet dhe shërbimet publike të cilat disponojnë me të dhëna dhe informata për raste dhe praktika të përgjithshme të diskriminimit, duke respektuar të drejtën e privatësisë.

(2) Anëtarët e Komisionit dhe të punësuarit në shërbimin profesional kanë legjitimacion zyrtar. Formulari, përmbajtja dhe mënyra e veprimit gjatë dhënies, shfrytëzimit dhe marrjes së legjitimacionit zyrtar janë përcaktuar me akt të përgjithshëm nga Komisioni.

Neni 30

Grumbullimi i të dhënave dhe informatave nga persona fizikë dhe juridikë

(1) Të gjithë personat fizikë dhe juridikë, organet shtetërore, organet e njërive të vetëqeverisjes lokale, organet dhe organizatat tjera të cilat kryejnë autorizime publike dhe institucionet dhe shërbimet publike, janë të detyruara që, me kërkesë të Komisionit, të japin të dhëna për raste konkrete të diskriminimit dhe rekomandime të përgjithshme të diskriminimit në afat prej tetë ditësh nga dita e pranimit të kërkesës.

(2) Komisioni mund ta ftojë në bisedë secilin

(2) Комисијата може да го повика на разговор секое лице кое може да даде определени информации за случаи на дискриминација.

Член 31

Соработка со институции што постапуваат по претставки за заштита од дискриминација и човековите права

(1) Во вршењето на работите од својата надлежност Комисијата соработува со институциите што постапуваат по претставки за заштита од дискриминација и човековите права за конкретни случаи на дискриминација.

(2) Комисијата ја остварува соработката од ставот (1) на овој член, преку меморандуми за соработка, кои се објавува на веб страницата на Комисијата.

V. СУДСКА ЗАШТИТА

Член 32

Судска надлежност и постапка

(1) Лицето кое смета дека е дискриминирано може да поднесе тужба пред надлежен граѓански суд.

(2) Во постапката соодветно се применуваат одредбите од Законот за парничната постапка, освен ако со овој закон не е поинаку уредено.

(3) Постапката е итна.

Член 33

Месна надлежност

Во постапката за заштита од дискриминација месно е надлежен, покрај судот со општа месна надлежност, и судот на чиешто подрачје е живеалиштето, односно седиштето на тужителот.

Член 34

Тужба

Со тужбата од членот 32 став (1) од овој закон, може да се бара:

1) да се утврди дека тужениот го повредил правото на тужителот, односно дејството што го презел или го пропуштил да го преземе претставува дискриминација;

2) да се забрани преземање дејства со кои се крши или може да се прекрши правото на тужителот;

person i cili mund të japë informata të caktuara për raste të diskriminimit.

Neni 31

Bashkëpunimi me institucione që veprojnë ndaj parashtrësive për mbrojtje nga diskriminimi dhe për të drejtat e njeriut

(1) Në kryerjen e punëve nga kompetenca e vet, Komisioni bashkëpunon me institucione që veprojnë ndaj parashtrësive për mbrojtje nga diskriminimi dhe për të drejtat e njeriut për raste konkrete të diskriminimit.

(2) Komisioni e realizon bashkëpunimin sipas paragrafit (1) të këtij neni, nëpërmjet memorandumeve të bashkëpunimit që publikohen në ueb faqen e Komisionit.

V. MBROJTJA GJYQËSORE

Neni 32

Kompetenca dhe procedura gjyqësore

(1) Personi, i cili mendon se është i diskriminuar, mund të parashtrojnë ankesë në gjykatën civile kompetente.

(2) Në procedurë në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat e Ligjit të Procedurës Kontestimore, përveç nëse me këtë ligj nuk është rregulluar ndryshe.

(3) Procedura është urgjente.

Neni 33

Kompetenca vendore

Në procedurën për mbrojtje nga diskriminimi, kompetent vendor është, përveç gjykatës me kompetencë gjyqësore vendore, edhe gjykata në territorin e së cilës është vendbanimi, përkatësisht selia e paditësit.

Neni 34

Padia

Me padinë sipas nenit 32 paragrafi (1) të këtij ligji, mund të kërkohet:

1) të përcaktohet se i padituri e ka shkelur të drejtën e paditësit, përkatësisht veprimin që e ka marrë ose nuk e ka marrë paraqet diskriminim;

2) të ndalohet marrja e veprimit me të cilin shkelet ose mund të shkelet e drejta e paditësit;

3) të detyrohet i padituri të marrë veprime me të cilat mënjanohet diskriminimi ose pasojat e

3) да се задолжи тужениот да преземе дејства со кои се отстранува дискриминацијата или нејзините последици;

4) да се надомести материјалната и нематеријалната штета причинета со повреда на правата заштитени со овој закон и

5) да се објави во медиумите диспозитивот на пресудата со која е утврдена дискриминација во пристапен формат на трошок на тужениот.

(2) Барањата од ставот (1) на овој член можат да се истакнат заедно со барањата за заштита на други права за кои се одлучува во парнична постапка, ако сите барања се во меѓусебна врска и ако ист суд е стварно и месно надлежен за нив.

(3) Одлуката со која се налага објавување во медиумите го обврзува издавачот на медиумот во кој треба да се објави диспозитивот на пресудата, без оглед на тоа дали бил странка во постапката.

Член 35

Тужба за заштита од дискриминација од јавен интерес (actio popularis)

(1) Здруженија, фондации, синдикати или други организации од граѓанското општество и неформални групи кои имаат оправдан интерес за заштита на интересите на одредена група или во рамките на својата дејност се занимаваат со заштита од дискриминација, можат да поднесат тужба, ако направат веројатно дека со постапувањето на тужениот се дискриминирани поголем број лица.

(2) Во тужбата од ставот (1) на овој член, може да се истакне барање:

1) да се утврди дека тужениот извршил дискриминација врз групата чишто интереси ги застапува тужителот, односно дејството што го презел или го пропуштил може да доведе до дискриминација на групата;

2) да се забрани преземање дејства со кои се дискриминира групата чишто интереси ги застапува тужителот;

3) да се задолжи тужениот да преземе дејства со кои се отстранува дискриминацијата или нејзините последици;

4) да се објави во медиумите диспозитивот на пресудата со која е утврдена дискриминацијата во пристапен формат на трошок на тужениот.

Член 36

Мерки за обезбедување

tij;

4) të kompensohet dëmi material dhe jomaterial i shkaktuar me shkelje të të drejtave të mbrojtura me këtë ligj dhe

5) të publikohet në medie diapozitivi i aktgjykimit me të cilin është përcaktuar diskriminimi në format të qasshëm, me shpenzime të të paditurit.

(2) Kërkesat sipas paragrafit (1) të këtij neni mund të theksohen së bashku me kërkesat për mbrojtjen e të drejtave tjera për të cilat vendoset në procedurë kontestimore, nëse të gjitha kërkesat janë në lidhje të ndërsjellë dhe nëse gjykata e njëjtë është me kompetencë të vërtetë dhe vendore për to.

(3) Vendimi me të cilin urdhërohet shpallje në medie e detyron botuesin e medias, në të cilën duhet të publikohet dispozitivi i aktgjykimit, pa marrë parasyshë nëse ka qenë palë në procedurë.

Neni 35

Padia për mbrojtjen nga diskriminimi me interes publik (actio popularis)

(1) Shoqatat, fondacionet, sindikatat apo organizatat tjera të shoqërisë civile, dhe grupet formale të cilat kanë interes të arsyeshëm për mbrojtjen e interesave të grupit të caktuar apo në kornizat e veprimtarisë së tyre merren me mbrojtjen nga diskriminimi, mund të parashtrajnë padi, nëse e bëjnë të besueshme se, me veprimin e të paditurit, janë diskriminuar numër më i madh i personave.

(2) Në padinë sipas paragrafit (1) të këtij neni, mund të theksohet kërkesa:

1) të përcaktohet se i padituri ka kryer diskriminim mbi grupin interesat e të cilit i përfaqëson paditësi, përkatësisht veprimi që e ka marrë apo e ka lëshuar mund të shpie në diskriminimin e grupit;

2) të ndalohet marrja e veprimeve me të cilat diskriminohet grupi interesat e të cilit i përfaqëson paditësi;

3) të detyrohet i padituri të marrë veprime me të cilat mënjanohet diskriminimi apo pasojat e tij;

4) të publikohet në medie dispozitivi i aktgjykimit me të cilin përcaktohet diskriminimi në formatin e qasshëm, me shpenzim të të paditurit.

Neni 36

Masat e sigurisë

Пред почнувањето или во текот на постапката по повод тужбеното барање судот може, на предлог на странката, да одреди мерки за обезбедување и без сослушување на спротивната странка, заради отстранување на итна опасност од противправно оштетување или спречување насилство или отстранување на ненадоместлива штета.

Член 37 **Товар на докажување**

(1) Тужителот кој тврди дека во согласност со одредбите на овој закон е сторена дискриминација е должен да ги изнесе фактите што го прават тврдењето веројатно и тогаш товарот на докажување преминува на тужениот да докаже дека не постои дискриминација.

(2) Одредбата од ставот (1) на овој член, не се применува во прекршочната и казнената постапка.

Член 38 **Докази**

Во судската постапка за заштита од дискриминација, покрај доказите пропишани во Законот за парничната постапка, како доказ можат да се користат и статистички податоци и/или податоци добиени со тестирање ситуација.

Член 39 **Судски трошоци**

(1) Лицата кои ќе поведат судска постапка за заштита од дискриминација се ослободени од плаќање трошоци за судски такси.

(2) Трошоците за судски такси за лицата од ставот (1) на овој член, се на товар на Буџетот на Република Северна Македонија.

Член 40 **Учество на трети лица**

(1) Во парница по повод тужбата од членот 34 од овој закон, може како замешувач на страна на лицето кое тврди дека е дискриминирано, да се придружи орган, организација, установа, здружение или синдикат или друго лице кое во рамките на својата дејност се занимава со заштита на правата на

Para fillimit apo gjatë procedurës, me rastin e kërkesës së padisë, gjykata, me propozim të palës, mund të caktojë masa sigurie dhe pa e dëgjuar palën e kundërt, për shkak të mënjanimet të rrezikut urgjent nga dëmtimi i kundërligjshëm apo parandalimi i dhunës apo mënjanimet të dëmit të pakompensueshëm.

Neni 37 **Barra e vërtetësisë**

(1) Paditësi i cili pohon se, në pajtim me dispozitat e këtij ligji, është kryer diskriminim, ka për detyrë t'i prononcojë faktet që e bëjnë pohimin të besueshëm dhe atëherë barra e vërtetësisë i kalon të paditurit të dëshmojë se nuk ekziston diskriminim.

(2) Dispozita, sipas paragrafit (1) të këtij neni, nuk zbatohet në procedurë të kundërvajtjes dhe në procedurë ndëshkuese.

Neni 38 **Dëshmitë**

(1) Në procedurë gjyqësore për mbrojtjen nga diskriminimi, krahas dëshmive të përcaktuara në Ligjin e Procedurës Kontestimore, si dëshmi mund të shfrytëzohen edhe të dhënat statistikore, dhe/apo të dhënat e marra me testimin e situatës.

Neni 39 **Shpenzimet gjyqësore**

(1) Personat të cilët do të inicojnë procedurë gjyqësore për mbrojtjen nga diskriminimi janë të liruar nga pagesa e shpenzimeve për taksa gjyqësore.

(2) Shpenzimet për taksa gjyqësore për personat sipas paragrafit (1) të këtij neni, hiqen nga Buxheti të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Neni 40 **Pjesëmarrja e personave të tretë**

(1) Në seancën gjyqësore lidhur me padinë sipas nenit 34 të këtij ligji, si ndërhyrës nga ana e personit i cili pohon se është i diskriminuar, mund të bashkëngjitet organi, organizata, institucioni, shoqëria, sindikata ose personi tjetër i cili në kuadër të veprimtarisë së vet merret me mbrojtjen e të drejtave të barazisë dhe mosdiskriminimit për të

еднаквост и недискриминација за чиишто права се одлучува во постапката.

(2) За учеството на замешувачот одлучува судот со примена на одредбите на Законот за парничната постапка.

VI. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 41

(1) Глоба во износ од 400 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на правното лице за кое е утврдено од надлежен орган дека извршило дискриминација согласно со членот 6, во врска со член 4 точки 4. и 5., член 8, член 9, член 10, член 11, член 12, член 29 и член 30 од овој закон и тоа на следниот начин: од 400 до 1000 евра во денарска противвредност за микро трговци, од 600 до 2000 евра во денарска противвредност за мали трговци, од 800 до 10.000 евра во денарска противвредност за средни трговци и од 1.000 до 10.000 евра во денарска противвредност за големи трговци.

(2) Глоба во износ од 400 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршокот на друго правно лице, различно од ставовите 1 и 2 на овој член, за кое е утврдено од надлежен орган дека извршило дискриминација согласно со членот 6, во врска со член 4 точки 4. и 5., член 8, член 9, член 10, член 11, член 12, член 29 и член 30 од овој закон.

(3) Глоба во износ од 100 до 400 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок од ставот (2) на овој член, на функционерот на државен орган, градоначалникот на единицата на локалната самоуправа или на службено лице на кое му е доверено вршење на јавно овластување.

(4) Глоба во износ од 50 до 150 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на физичко лице, за кое е утврдено од надлежен орган дека извршил дискриминација согласно со членот 6, во врска со член 4 точки 4. и 5., член 8, член 9, член 10, член 11, член 12, член 29 и член 30 од овој закон.

Член 42

(1) Глоба во износ од 3.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршокот на правното лице за кое е утврдено од надлежен орган дека извршило дискриминација согласно со членот 13 од овој закон и тоа на следниот начин: од 3.000 до

cilat të drejta vendoset në procedurë.

(2) Për pjesëmarrjen e personit të përzier vendos gjykata me zbatimin e dispozitave të Ligjit të Procedurës Kontestimore.

VI. DISPOZITA KUNDËRVAJTËSE

Neni 41

(1) Gjobë në shumë prej 400 deri në 10.000 euro në kundërvlerë me denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit juridik për të cilin është konstatuar nga organi kompetent se ka kryer diskriminim në pajtim me nenin 6, lidhur me nenin 4 pika 4 dhe 5, nenin 8, nenin 9, nenin 10, nenin 11 nenin 12, nenin 29 dhe nenin 30 të këtij ligji në mënyrën si vijon: prej 400 deri 1000 euro në kundërvlerë denari për mikro tregtarë, prej 600 deri 2.000 euro në kundërvlerë denari për tregtarë të vegjël, prej 800 deri 10.000 euro në kundërvlerë denari për tregtarë të mesëm dhe prej 1.000 deri 10.000 euro në kundërvlerë denari për tregtarë të mëdhenj.

(2) Gjobë në shumë prej 400 deri në 2.000 euro në kundërvlerë denari do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit tjetër juridik të ndryshëm nga paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni, për të cilin është konstatuar nga organi kompetent se ka kryer diskriminim në pajtim me nenin 6, lidhur me nenin 4 pika 4 dhe 5, nenin 8, nenin 9, nenin 10, nenin 11 nenin 12, nenin 29 dhe nenin 30 të këtij ligji.

(3) Gjobë në shumë prej 100 deri 400 euro në kundërvlerë denari do t'i shqiptohet për kundërvajtje sipas paragrafit 2 të këtij neni, funksionarit të organit shtetëror, kryetarit të komunës në njësinë e vetëqeverisjes lokale ose personit zyrtar të cilit i është besuar kryerja e autorizimeve publike.

(4) Gjobë në shumë prej 50 deri 150 euro në kundërvlerë denari do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit fizik për të cilin është konstatuar nga organi kompetent se ka kryer diskriminim në pajtim me nenin 6, lidhur me nenin 4 pika 4 dhe 5, nenin 8, nenin 9, nenin 10, nenin 11 nenin 12, nenin 29 dhe nenin 30 të këtij ligji.

Neni 42

(1) Gjobë në shumë prej 3.000 deri 10.000 euro në kundërvlerë denari do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit juridik për të cilin është konstatuar nga organi kompetent se ka kryer diskriminim në pajtim me nenin 13 të këtij ligji në mënyrën si vijon: prej 3.000 deri në 5.000 euro në

5.000 евра во денарска противвредност за микро трговци, од 4.000 до 6.000 евра во денарска противвредност за мали трговци, од 5.000 до 8.000 евра во денарска противвредност за средни трговци и од 6.000 до 10.000 евра во денарска противвредност за големи трговци.

(2) Глоба во износ од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на друго правно лице, различно од ставот (1) на овој член, за кое е утврдено од надлежен орган дека извршило дискриминација согласно со членот 13 од овој закон.

(3) Глоба во износ од 200 до 500 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок од ставот (2) на овој член, на функционерот на државен орган, градоначалникот на единицата на локалната самоуправа или на службено лице на кое му е доверено вршење на јавно овластување.

(4) Глоба во износ од 100 до 250 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на физичко лице, за кое е утврдено од надлежен орган дека извршило дискриминација согласно со членот 13 од овој закон.

Член 43

Одмерувањето на висината на глобата се врши во согласност со Законот за прекршоците.

Член 44

За прекршоците утврдени со овој закон прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува надлежен суд.

VII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 45

(1) Јавниот оглас за избор на членови на Комисијата, Собранието на Република Северна Македонија ќе го објави во рок од 15 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) Првиот оглас за избор на членови на Комисијата за спречување и заштита од дискриминација, по влегувањето во сила на овој закон, не се објавува на веб страницата на Комисијата

Член 46

Подзаконските акти предвидени со овој закон Комисијата ќе ги донесе во рок од шест месеци од денот на нејзиниот избор.

Член 47

kundërvlerë denari për mikro tregtarë, prej 4.000 deri 6.000 euro në kundërvlerë denari për tregtarë të vegjël, prej 5.00 deri 8.000 euro, në kundërvlerë denari, për tregtarë të mesëm dhe prej 6.000 deri 10.000 euro, në kundërvlerë denari, për tregtarë të mëdhenj.

(2) Gjorbë në shumë prej 3.000 deri 5.000 euro, në kundërvlerë denari, do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit tjetër juridik të ndryshëm nga paragrafi 1 i këtij neni, për të cilin është konstatuar nga organi kompetent se ka kryer diskriminim në pajtim me nenin 13 të këtij ligji.

(3) Gjorbë në shume prej 200 deri 500 euro, në kundërvlerë denari, do t'i shqiptohet për kundërvajtje sipas paragrafit 2 të këtij neni, funksionarit të organit shtetëror, kryetarit të komunës në njësinë e vetëqeverisjes lokale ose personit zyrtar të cilit i është besuar kryerja e autorizimeve publike.

(4) Gjorbë në shumë prej 100 deri 250 euro, në kundërvlerë denari, do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit fizik, për të cilin është konstatuar nga organi kompetent se ka kryer diskriminim në pajtim me nenin 13 të këtij ligji.

Neni 43

Peshimi i lartësisë së gjorbës për personin juridik kryhet në pajtim me Ligjin e kundërvajtjes.

Neni 44

Organi i kundërvajtjes

Për shkeljet e përcaktuara në këtë ligj, procedurë të kundërvajtjes drejton dhe sanksione të kundërvajtjes shqipton gjykata kompetente.

VII. DISPOZITA KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 45

(1) Konkursin publik për zgjedhje të anëtarëve të Komisionit, Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut do ta shpallë në afat prej 15 ditësh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

(2) Konkursi i parë për zgjedhje të anëtarëve të Komisionit të Parandalimit dhe të Mbrojtjes nga Diskriminimi, pas hyrjes në fuqi të këtij ligji, nuk shpallet në ueb faqen e Komisionit.

Neni 46

Aktet nënligjore të parapara me këtë ligj, Komisioni do t'i miratojë në afat prej gjashtë muajsh nga dita e zgjedhjes së tij.

Neni 47

Започнатите постапките за заштита од дискриминација, како и за поднесените претставки по кои не е започната постапка до денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе завршат според одредбите од овој закон.

Член 48

Законите коишто содржат одредби кои се однесуваат на спречување и заштита од дискриминација ќе треба да се усогласат со овој закон во рок од две години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 49

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Procedurat e filluara për mbrojtje nga diskriminimi, si dhe për parashtresat e paraqitura, për të cilat nuk ka filluar procedura deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, do të përfundojnë sipas dispozitave të këtij ligji.

Neni 48

Ligjet që përmbajnë dispozita që kanë të bëjnë me parandalimin dhe mbrojtjen nga diskriminimi do të duhet të harmonizohen me këtë ligj në afat prej dy vitesh nga dita e hyrjes në fuqi e këtij ligji.

Neni 49

Ky ligj hyn në fuqi ditën e botimit në „Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut“.

Дека текстот на законот е лектуриран на албански јазик тврди Агенција за примена на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните на Република Северна Македонија/ Që teksti i ligjit është lekturuar në gjuhën shqipe, pohon Agjencia e Zbatimit të Gjuhës që e Flasin së Paku 20% e Qytetarëve të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Ahmet Selmani
Lirim Shabani